

LIBERTATEA

Abonamentul: { „Libertatea“ (4 pag.) 120 Lei pe an.
„Foala Interes.“ (4 pag.) 80 Lei pe an.
Cel-ce le abonează pe amândouă, le primește cu 170 Lei pe an și capătă și „Plugarul Luminat“, fără alt adaus la plată.

Foaie pentru popor.
Apare JOIA
Director: Ioan Moța.

Pentru străinătate: 400 Lei pe an, trimiși în banii țării aceleia în preț de 400 Lei, sau prin cec de bancă.
Redacția și Administrația: Orăștie (jud. Hunedoara).

Numărătoarea nu și-a ajuns scopul!

— Răii lumii și-au bătut numai joc de noi și din acest prilej. —
Unii vreau să arate că ei sunt foarte mulți, alții că ei sunt foarte puțini, numai adevărul nu-l voia nimenea!

Se legau buse nădejdi că număratoarea orînduită de Paști de Ministerul de Interne (peste trebile din lăuntru ale țării), ne va arăta ca într'o oglindă: *câți* suntem în țară și *cine* suntem! Dar îndeosebi dorea chiar acel Ministeriu, să afle: *câți* vșgabonzi se găesc în țară cari s'au strecurat pe furis, fără hârtii în rînduială?, a doua: *câți* Evrei sunt azi de toți în țară și cite alte neamuri? Ca să se vadă dacă năvala strelilor asupra țării este o primejdie ori e numai o vorbă umflată?

Evreii au înțeles îndată, că această numărătoare le poate fi neplăcută, că ea va vâdi că ei s'au răvărsat ca nori de lăcuste ce potop, peste țara noastră, și că guvernul va avea în aceasta un temelu pentru a lua măsură, să curețe țara de cei ce stau în ea pe nedrept, și chiar să apere neamul românesc de înăbușirea cu care el îl amenință. De aceea au căutat, ca în ori-ce chip, să ascundă numărul, scriind în Bugetele de numărare cât se poate mai puțini din cei năvăliți în anul de după război. *Numărul* a o face această, le-au dat chiar deregătorile statului, prin felul cum au rînduit înscrierea. În orașe (și la sate pe unde se potrivea) sergenții de oraș (poliștii) au dus la fiecare casă o foaie tipărită și au lăsat-o pentru fiecare familie, să o umple capul familiei, scriind el și pe chitlași sau oșpeții statornici cei care în casele ce se țin de el. Ei spunea: Aici e foala, o umpleți, și poimâne eu vin după ea... Și rămânea la buna credință și la cinstea capului de familie, să scrie pe toți câți îl are în jurul său. Firește, Evreul care avea în cutare cameră înfundați încă 2—3 „oșpeți“ de peste hotare, nu a fost prost să-l scrie. I a tăcut, că poliția și așa nu-l știe. Ba și a uitat și servitoarea ori ajutorul din prăvălie, spunând că chiar „plecase“ dela el, și trebuia să scrie dincolo, unde se dusesse. A treia zi a venit iară poliștistul și și-a cerut hârtia, și a dus-o ca lucră „bine“ împlinit, și domni dela primărie au început numărarea, și au rămas gură-cască de încheerile la cari au ajuns! Iar la Evrei: un hohot de ris pe înnundate, că ce bine supăcălit pe

celi ce voiau să știe câți sunt ei în țară! Că iacă ce s'a aflat de nenocita numărătoare:

Chișinăul din Basarabia, care e stup de Evrei, avea chiar înainte de război 135.000 locuitori, între cari era dovedit în 1917—1918, că sunt 75.000 de Jidani, adică peste jumătate din toți locuitorii orașului. Azi Chișinăul geme de potopul de evrei năvăliți în el după război, și are cel puțin 200.000 locuitori. Creștinii au rămas tot cari au fost, creșterea o dau numai Evreii veniți riu turbure peste el.

Și ce-a dat „numărtoarea“ cea nouă? Auziți și mirați-vă: Numărul locuitorilor marelui oraș, — a scăzut! Nu mai are Chișinăul decât 109.000 de locuitori!... Intre aceștia Evrei abia mai sunt 45.000!

În temelul acestei numărători ar trebui să vezi în Chișinău case goale, pustii, căci au plecat 30.000 din locuitorii de înainte de război, — pe când de fapt orașul geme de mulțimea pe care n'o mai încap, și și podul caselor e plin de percluni, cari în case nu mai încap!

Cel puțin 90.000 de Evrei s'au ascuns aci la numărtoare.

Și așa-l în toată Basarabia, în toată Bucovina, apoi prin Ardeal și în vechiul Regat. Abia se mai găesc (pe hârtiile ministeriului), Evrei de sămănță, mai puțini ca înainte de război.

La Braila, alt oraș mare al țării, s'au găsit, ca și la Chișinău: *mai puțini* locuitori decât înainte de război!

La Satu-mare, în Ardeal, înainte de război erau 50.000 locuitori, acum s'au găsit: 50.092, abia cu 92 mai mulți!... deși toată lumea se aștepta să se găsească cel puțin 70.000. S'au ascuns cel puțin 20.000 de persoane și aci, într'un singur oraș! Câți s'au ascuns în țara întregă?

Iar din câți nu s'au ascuns așa că nu s'au înscris deloc, — mulți s'au ascuns altfel: s'au virit în cotelul altor neamuri: s'au dat de „Ruși“ (în Basarabia), de „Nemți“ (în Bucovina), de „Români“ (în vechiul Regat), — și iară scad numărul adevărat al Evreilor din țară.

Dar dacă Evreii au volt să se ascundă, să dea număr mic, — în schimb Ungurii și Sașii în Ardeal

și Ucrainenii în Bucovina, au dorit să se arate *mai mulți!* De aceea aici Ungurii au scris ca „Unguri“ pe mulți Jidani ca nume neaoșe ungurești, și pe unii Români din Secuime, cari nu mai știa românește, și pe șvabii ori sașii maghiarizați; — Sașii au scris ca Sași pe Șvabii din Ardeal și pe mulți Germani; — Ucrainenii din Bucovina pe foarte mulți Români!

Intre astfel de împrejurări, numărtoarea ce s'a făcut acum, e departe de a și fi ajuns scopul și departe de a da oglinda adevărată a numărului locuitorilor țării și a neamurilor cari o locuiesc!

Ministeriul a oprit orașele a mai spune cum s'a încheiat numărtoarea!

Insuși Ministerul de Interne (peste trebile din lăuntru ale țării) a rămas adânc rușinat de felul cum a leșit numărtoarea locuitorilor, mai ales la orașe, — numărtoare despre care se poate spune că a dat bancrot!, — încât a oprit conducerea orașelor să mai dea gazetelor sau ori-cui, lămuriri și date despre această numărtoare! Și-o fi bătând capul cum s'o repareze. Dar — nu se mai poate!

Urmările păcătoase

ale numărtoarei falșificate.

Ministrul de Interne dorea să afle, prin numărtoare, *câți* suntem în țară?, *cine* (ce neamuri) suntem?, *câți* stăm fără drept și fără lege în țară?, ca din asta să se vadă, în ce măsură e pentru neamul nostru o primejdie răvărșarea Nilului de strelini?, și de aci să vadă ce măsuri de apărare ar fi de luat?

Numărtoarea a dat peste cap toată socotesala Ministeriului! Ca mână vor fi pline toate folie din lume ce stau în slujba evreimei, că: iacă ce „puțini“ Evrei se găesc în România! Iacă ce „minclună“ e vorba, că ei năbușesc pe Românii prin mulțimea lor! O dovedește numărtoarea făcută din porunca guvernului și după îndrumările „aspre“ ale lui!.

Să mai poate îndrepta greșala? Nu. Unele ziare cer, ca să se numere de nou, sub pază aspră, locuitorii orașelor!

La ce bun? Pe când se va ști că se face numărare nouă, — toți

Jidanii din orașe vor fugi ca potârnichele prin țară, ascunzându-se prin sate până trece numărtoarea!

Namăi o nouă numărare pe toată țara și sub aspră supraveghere de Români buni, mai poate scoate adevărul la iveală!

De-am avea, ce nu avem!

De-am avea ce nu avem: o mână tare, o mână de fier, în Ministerul de Interne, acum, după numărtoarea față de care au păcătuit zece de mil de capi de familie evrei și de gazde, cari nu au scris pe toți câți trebuiau să-l scrie în hârtiile de numărare, — i-ar prinde pe toți (prin o nouă numărtoare) și le ar da pedepsele ce li s'au pus în vedere înainte de numărare, — și ar scoate de pe ei așa sume, că ar plăti jumătate din datorile țării! Dar — n'aveți, evreilor, teamă, nu vi-o face asta nimenea. Nu veți fi nici unii pedepsiți. Căci sunt ei, „guvernanții“, în mâinile voastre, nu voi în ale lor!

In parlament

se debate încă „Legea salarelor“ (a plății slujbașilor) care întâmpină împotriviri, fiind foarte încurcată și stârnind multe nemulțămiri în lumea slujbașilor de tot felul al țării.

Apoi alte legi mai mărunte.

În șed. dela 24 d. prof. Cuză a înscris cerere, că să fie scoși din parlament 6 deputați ai Ligii între cari și cei 2 vicepreședinți ai d-sale (!) pentru că nu se mai înțeleg bine cu d-șă. Comisia de lășiți (oameni de legi, avocați și judecători) din Adunare, și-a dat părerea că acest lucru e cu neputință; el ar fi o neleguire și o pildă rea pentru orice partid, că dacă cineva nu mai e întru toate de-o părere cu președintele, sau Președintele s'a schimbat în păreri, apoi de dragul lui să fie scoși din Adunare deputații! — totuși d-șă stăruie, cerând votul Sfatului deputaților, care îi va fi tot așa potrivit, — fiindcă se cere un lucru nedrept și spre răul „Ligii“.

Naționali creștini

din Cehoslovăcia, Austria și Germania.

De curând a avut loc la Viena constătarea trimișilor luptătorilor naționali creștini ziși *Hackenkreuzeri* (adecă partidul Svasticeii, al crucii luptătoare), veniți din Cehoslovăcia (Bohemia), din Austria și din Germania. Au venit câte 2 deputați din fiecare țară, spre

a se sfatul, cum s'ar putea duce mai cu izbanda lupta impotriva evreimel, care suge poporul si tarile in chip ingrijitor?

Național-creștinii din Austria au fost îndemnați să-și întefască lupta, căci frații lor de credință din Cehoslovăcia și Germania, îi vor ajuta, dându-le și sprijinul material (bănesc) pe care ei nu-l prea au...

Așa cum se ajută evreii din toată lumea, să se ajute și luptătorii svasticei din toate țările, între sine...

Porniți pe acest drum și de acest gând cuminte de a-și da mâna și a se sprijini, lupta se va împuțernici și va fi tot mai cu folos.

Ce păcat că la noi, chiar acum luptătorii svastice se sfășie între ei, trimițându-și săgețile unii asupra altora, în loc de a le trimite asupra dușmanului celui mare și primejdios, și în loc de a-și căuta și ei legături cu, întovărășire cuminte cu a celor din cele 3 țări namite.

Știri ce ne spun mult!

Noi tot codași vom fi?

— Oglinda stării culturale. —

Gazeta „Ardealul” din Brașov, scoate la iveală următoarele cifre (numere) care ne spun foarte mult:

În Ardeal avem noi Românii 3 ziare de zi (Patria Biruința și Națiunea, toate 3 în Cluj), — iar neamurile minoritare (mai mici și streine) au 26, cele mai multe ungurești-jidovești, apoi germane (să-sești).

Gazete ce apar (ies, se tipăresc) odată pe săptămână noi avem 33, celalalte 42; —

De 2 ori pe săptămână noi avem 3, ei 8;

De 3 ori pe săptămână noi 2 ei 2;

De 4 ori pe săpt. noi nici una, ei 2.

De tot în Ardeal noi Românii avem 41 de foi, ei au 82.

În Bucovina avem 1 gazetă zilnică și nici una de alt fel, streinii au 5 de zi, 6 săptămânale, sau: ei 11, noi — 1.

În Basarabia, noi 1 z'ar de zi, 1 săptămânal, una lunară, (gazeta Brașoveană nu știe de ele?), iar streinii au numai de zi 7, între cari 5 evreești, afară de numeroase săptămânale și lunare de tot felul.

Asta arată, că noi Românii avem în țările alipite la România (Ardeal, Banat, Bucovina și Basarabia), vre-o 45 de foi de toate, iar neamurile streine 140. Și noi suntem peste 6 milioane, ei nici 4 milioane!

O pildă de aiurea.

Pilda neamurilor minoritare dela noi, e și ea pentru noi ca o ocară, — dar mai grăitoare e pilda ce ni o dau, de pildă, plugarii francezi.

Zilele astea întorcându-se din Franța, dl. Corneliu Zelea Codreanu, și oprindu-se în trecere pe la noi, l'am întrebat surme câte ceva despre țara n'ul francez. Ne-a spus, între altele:

— În casa fiecărui țaran francez vine zi de zi (nu odată pe săptămână) o gazetă, care îi dă de știre despre ce se petrece în lume

și țară, — și apoi odată pe săptămână, o foaie economică, vorbindu-l de plugărie cu toate ramurile ei, de economia vitelor și de stupărit. De aceea, cu țaranul francez poți vorbi ori când despre treble țării și ale lumii, și despre descoperirile mai noi ale științei plugărești, că e îndrumat în toate. Și de aceea pământul ei și-l lucrează foarte bine, storcând din el cel mai mare folos, iar vitele lui sunt bine hrănite, carate, vacile foarte lăptoase și dând lapte foarte bun.

Toate ca urmare a — cetirii! Că acolo plugarul e zi de zi cu gazeta în mână, luminându-se.

Aceste știri cari spun așa de mult, ar trebui să fie un indemn pentru fiecare Român mândru de neamul lui, de a sprijini și el gazetele românești, așa cum streinii își sprijinesc pe ale lor. Căci: *starea gazetăriei unei țări, a unui neam, este oglinda care arată în ce măsură el a ajuns a fi un neam luminat, ori unul ce oarbează încă tot în întunec...*

Fiecare cetitor de gazetă, să și facă o mândrie din aceea, ca să facă și pe altul, pe doi, pe trei, din cel ce știe cetii și scrie, să și țină o gazetă la casa lor! Pe care o cred el mai bună. Dar fără gazetă, să nu fie nici o casă de plugar care se prețuește pe sine cât de cât.

Pentru

Căminul „Cultural Creștin”

(Casa Studenților).

Am mai primit:

Din Sebeș (Alba) suma de Lei 1612, pe care au adunat-o acolo 4 tineri buni nume: Cornel Besoiu din cl. II a Școlii Superioare Comerciale din Albatulia, Simionel Henegariu, elev al VIII la Liceul din Onorhisi Viorel Dopan, absolv. al Școlii de Arte și Meserii din Sebeș și G. Chirca, fost elev, — cari au umblat să adune daruri pentru „Căminul în lucrare la Iași. În scrisoarea lor se arată fericit că au putut ajuta și ei cu ceva la munca întreprinsă de frații lor mai mari, de tinerii cei mai înimoși universitari, — dar se înguesc că ce greu și-au putut împlini dorința, fiindcă cu vre-o 2 ani mai înainte, alți tineri cu suflet slab, au adunat pentru același scop și au primit o sumă îndoit de mare, de care n'au mai dat samă nici până azi, — și acum pentru păcatul acelora, lumea îi primea și pe ei cu neîncredere. Totuși au putut aduna și ei 1612 Lei dela următorii:

Nic. Besoiu, m. ferar 100 lei;
Câte 59 lei: Avram Dopan, Iust. Miga.
Câte 40 lei: Nic. Cușută, I. Moga.
Câte 30 lei: I. Popa, Nic. Moga, Ioan Rotar.

Câte 20 lei: I. Radu, Gligor Chirion, Trifu Mogași, Bucur Sârbu, I. Sârbu, I. Tecău, Rafila Moga, Ana Tecău, Simion Ordean, Avram Chirca, Nic. Besoiu, P. Stăian, Nic. Ordean, I. Dumitreasă, Nic. Muntean, Nic. Maniu, P. Opincaru, I. Dumitreasă, Maria Moga, Tipi Popa Lazar, I. Popa Lazar, Sim. Vlad, I. Radu, Sim. Stăvar, Ernst Schuster, Ion Bojiță, I. Reftea, I. Lupșe, I. F. Fostescu.

Câte 15 Lei: A. Stancu, Iosif Manea G. Oprea, Simion Tecău.

Câte 10 lei: Erst Peppel, Davi Popovici, P. Cârcoană, P. Rășinar, P. Dicu, I. Gherman, P. Lupșe, Maria Chirca, Frații Simion, N. Apolzan, Simionel Henegariu, Nic. Tincu, P. Limbean, I. Oprea, Ioan Căndea, I. Lupșe, Ioan Dumitreasă, Ana Moga, Simion Opincariu, I. Moga, Daniil Dreghiciu, Bart. Moga, N. Oprea, I. Tincu, N. Dicu, Nic. Câmpean, Maria Moga, I. Opincariu, Avram Suhastru, Danil Stricat, Avram Santei, I. Ordean, I. Lupșe, Ioan Popa Lazar, Fulea Samfira, Nic. Dopan, Nic. Gheamba, I. Tătar, P. Săliștean, I. Muntean, Nic. Lupșe, Un student, P. Besoiu, Victor I. Popa, Traian Piso.

Câte 8 Lei: I. Muntean, Ana Opincaru, elevă de cl. III. civ.

Câte 6 Lei: Ioan Limbean, Ioan Dumitreasă, I. S.

Câte 5 lei: I. Sârbu, Simion Dicu, P. Păclisan, Isidor Oltean, P. Stricat, Petru Oprea, I. Lupșe, Nic. Besoiu, P. Petrișlean, Avram Ordean, I. Câmpean, G. Besoiu, Avram Opincariu, I. Besoiu, Sim. Oprea, I. Radu, N. Androne, N. Tincu, I. Tincu, I. Santei, I. Căndea, I. Zahiu, G. Opincaru, P. Ursu, Danil Panfilie, Maria Zaharie, G. Flors, P. Opincaru, Petru Vintilă, Nic. Macaveiu.

Ioan Sârbu 4 lei.

Câte 2 lei: Nic. Moga, P. Springean, G. Besoiu, Simion Trifu. — De tot Lei 1651, din cari oprind ocheltuile de postă s'au trimis la foaie 1612 lei.

Din Sichevița (j. Caraș) dl. Dănilă Floca 300 Lei, primiți dela următorii frați din Sichevița și Liubcova-de-sus:

A. Marta, preot 60 lei: Gr. Gruia, fotograf 40 lei. Câte 20 lei: D. Floca, Eufrosina Iovită, V. Dragomir, com., I. Dragomir, com., L. Rusu, f. primar, I. Megeles, stud.; — câte 10 Lei: G. Sorescu, elev, I. Zalca, elev, P. Sorescu, cons., I. Birtea, D. Megeles, com., P. Strimbei, com., A. Roșu, coj și G. Cerbu, cons.

Dl. G. Fluca din Detroit, Mich. (America), trimițând șobornăria la fol, a trimis 100 Lei și pentru Cămin.

Dl. Alexandru Suciu din Tighina (Basarabia) ne-a trimis 100 Lei pentru Cămin, cu calde cuvinte de doriri, ca lucrarea să se termine!

Dl. Petruț Iosif din Lupeni, 90 Lei; Ambroziu Bodolea din Handrubechiu (j. Târnava mare) 30 Lei; Nic. Fineraș din Caporal Alexe (j. Arad) 15 Lei.

De tot azi . . . Lei 2.247.—

Din Nr. 1 . . . 285.448.—

De tot la „Lib.” Lei 287.695.—

Din alte țări.

Se tot vorbește de o „apropriere” între cele 2 state slave: Bulgaria și Iugoslavia, cari numai în cel din urmă 20 de ani se bătrănuie ca orbi între ele de două ori. Ar fi firesc să se apropie, dar asta știe Dumnezeu când. Când n'or mai fi cel cari „țin minte” cele ce le-au pățit de curând. Pentru azi puțința de apropiere între ele se vede din următorul fapt:

Pe la începutul anului de față, un Colonel medic sârb, Ljumovici, s'a dus la Constantinopol să-și cerceteze pe ceva prietini. Avea să treacă prin Bulgaria. În Sofia, capitala Bulgariei, s'ar fi oprit bucuros o clipă, s'o vadă. Ei bine: nu l'a dat voce de deregatoriile bulgare, să se deie jos din tren și se între în oraș!

Să meargă numai mai departe!

Se trimite artileria grea și avioane de război de către America, — în China!

Talburările din China, se vede că fac mari dureri de cap statelor cari au treburi cu urlașa „Impărăție a Soarelui”. Că Anglia a trimis acolo trupe însemnate pentru a ocroti pe Englezii din China, se știe. A trimis și Japonia.

Iar acum se scrie că Statele Unite Americane, își întăresc și ele puterea armată ce o au în China pentru paza Americanilor de vre-o năvală a Chinezilor asupra lor. Se vestește că în curând sosește în Șanghai roful avioanelor (aeroplanelor) de război și artileria grea americană, ce se afiă pe insulele Filipine.

Când America trimite artileria grea (tunurile cele mai mari de război) și armată de avioane, gata și ele de atacare cu ce pot, — e semn că în China se pot încă întâmpla lupte grele, — cu scop de a alunga de acolo pe streinii (Europeni, Americani și Iaponezi).

Numărătoarea la Orăștie.

Sporul frumos al Românilor. — Toate celelalte neamuri scad.

Din capul locului trebuie să scoatem la iveală, că Orăștie e un oraș ce — stă aproape pe loc în privința sporului, peste tot a locuitorilor ei.

La 1900, înainte cu aproape 30 de ani, când s'a făcut aici numărarea deregatoriile ungurești, au aflat în Orăștie 6934 locuitori, — între cari 3619 Români, iar 3315 înși Sași, Unguri, Evrei și alte neamuri toate la un loc.

În 1921 făcându-se o numărătoare de deregatoriile orăștenești, s'au aflat 7145 adică cu vre-o 200 mai mult, locuitori dintre cari 4077 Români, 1520 Unguri, 1180 Sași cu Germanii și Șvabii la un loc, 311 Evrei, 57 alte neamuri. — Cum s'a fi făcut această numărătoare, cum nu, — s'ar părea că ea n'a numărat armata sau altceva, — de a dat Românilor numai o creștere de 458 de înși dela 1900 încoace, în 21 de ani, — când darea de seamă a preotului ortodox arată la fiecare An nou un spor între nașteri și morți, numai la credințioșii acestei biserici, de 50-60 pe an, sau în 21 ani, de peste 1000. — și numărătoarea „noastră” dela 1921 arată pentru toți Români din oraș un spor de abia 458 — iar în orașul întreg abia vre-o 200 de înși! Nu putem pricepe. Cel mult ne arată cât de ne serioasă a fost lucrarea.

Numărătoarea de acum dela Paști, arată că numărul locuitorilor orașelului nostru cel anemic, e 7933. Un spor frumos, față de 1921, dar un spor prea neînsemnat față de 1900: abia 1000 de suflete pentru toate neamurile în 27 de ani! Lucru vădit: ori o numărătoare ori alta, a fost cu totul greșită. Dar fiindcă e greu a mai cerceta, să zicem că cea de acum e cea mai apropiată de adevăr. Și iacă cum ne înfățișem atunci astăzi:

În 1900 avea orașul: În 1921: În 1927:

6934 locuitori. 7145 7933

Socotindu-l acum după neamuri, iacă ce ne arată numărătoarele acestea trei:

Români, erau
La 1900: La 1921: La 1927:
3619 4077 5102

Unguri. Despre numărul lor la 1900 nu aveam datele la îndemână, — dar din cei 3315 alți locuitori, afară de Români, Ungurii vor fi fost cam 1700. Sașii cu Șvabii și Germanii cam 1300 și alte neamuri 315.

La 1921, Ungurii sunt: La 1927:
1520 1230

Adecă merg chiar întors față de Români. Pe când la Români numărul celor trei panote de timp merg crescând așa:

3619 — 4077 — 5103, —
la Unguri merg chiar descrescând:
1700 — 1520 — 1230.

Sași, nu-i putem ști acurat câți erau la 1900, dar erau cam 1300. — La anul 1921 numărăto-

rea noastră orășenească (se vede că la dorința lor, pentru a arăta număr mai mare) l-au pus la un loc cu Șvabii și Germanii, — dar în 1927 l-a pus pe Șvabi cu Sașii la un loc, dar pe Germanii l-a pus deosebit, la „alte neamuri”. Și au dat așa fel Sașii:

La 1900: La 1921: La 1927:
1300 1180 1059

Merge adecă descrescând și numărul lor. Iar dacă pe Șvabi l-al pune deosebit, numărul acesta ar fi și mai mic.

Evreii nu-l putem găsi în 1900, căci statistica ungurească îl făcea bucuros „unguri”. Număratoarea din 1921 l-a pus mai întâi deosebiți, și el dau următoarele cifre:

La 1921: La 1927:
311 292

Alte nații. Număratoarea de acum împinzind mai bine neamurile, a scos la iveală încă următoarele cifre în Orăștie.

Jugoslavi (Sirbi)	58
Ruși	95
Bulgari	27
Turci	7
Ruteni	4
Ucraineni	2
Alte neamuri	57

Acești „Ruși, Bulgari, Turci, Ruteni, Ucraineni”, nu s'insă cetățeni moșneni, băștinași, ai orașului nostru, ci sunt soldați, trimiși aici din fericele părți ale țării, din Dobrogea, Basarabia, Bucovina, pentru ca să învețe românește.

Incheerea e îmbucurătoare pentru noi Români: Numărul Românilor e singurul care crește și care covârșește pe toate celelalte.

La 1900 încă eram ca „număr” noi mai mulți, dar cu puțin mai mulți, iar sub stăpânirea de atunci cu drepturi date larg ungarilor și sașilor, iar nouă răpindu-ne-le pe cât numai putea. — eram slabi în viața de obște a orașului. Azi însă, prin largul drept românesc, suntem și ca număr, și ca cetățeni cu drept la oraș. — hotărâtorii! Și vom fi tot mai mult pe toate țărnicurile de viață.

Pentru viitorul Primar al orașului Orăștie.

La 30 Maiu se constituie și la noi nou „Conziliul orășenesc” și se alege Primarul.

Ne luăm voe a atrage, din acest prilej, luarea aminte a viitorului primar, asupra încheerii ce o arată număratoarea cea nouă:

Noi Români eram chiar și la 1890 mai mulți în acest oraș, decât toate celelalte neamuri la oală.

De atunci numărul nostru a tot sporit, al lor a tot scăzut, — încât azi am ajuns a fi noi 5000, față de cele sub 3000 a lor. Așadar, dacă nu am avea nimic altceva în vedere, decât numărul, și încă noi Români trebuie să fim hotărâtori în treburile acestui oraș! De dorința noastră, de cererile și trebuințele noastre, are să se țină samă în întâia linie aici!

Iar faptul, că ne aflăm azi în România, dă și mai multă îndreptățire și greutate cererilor noastre acestora.

Regim pe viitorul primar, și-l cerem hotărât, ca ținând samă de aceste împrejurări, — să conducă acest oraș așa fel, ca să simțim că avem acolo o mână românească tare, care se simte mișcată de o inimă românească neșovăelnică, — căci razimă pe mulțimea românească,

scă, hotărâtă a-l da tot sprâjinul, pentru a putea conduce cu vrednicie acest oraș!

Dorim să fim înțeleși.

Ce-a scos la iveală număratoarea dela Orăștie?

A scos la iveală marele patriotizm maghiar al dlui Sébestyén, fost judecător aici sub unguri, — azi conducătorul Cancelariei advocațiale a dlui Dr. Aurel Viad.

Când a venit aici Romanis, acest domn n'a vrut să pună jurământ de credință pentru statul român, ca să rămână mai departe judecător. Mai bine și-a părăsit slujba și s'a lăsat pe drumuri. Atunci d. Dr. A. Viad s'a îndurat de el și l'a mișcat, primindu-l în cancelaria dsale, ca conducător, unde mănă tot pâne românească, doar că nu dela statul român, ci dela un fruntaș român.

Acum ce-a făcut? *Coala pentru numărtoare, a umplut-o scriind în ea răspunsurile ungurește!*

Cel dela primărie, crezând că e o greșală la mijloc, l-au trimis cu un sergent polițist o hârtie nouă, s'o scrie românește, că nu se primește în altă limbă.

N'a voit s'o facă nici acum!

Na știm cum s'a sfârșit povestea. E destul cât știm până aci. Și credem că-l e destul și dlui Dr. Viad, deputat și fost ministru, ca să vadă, că pe rău om și-l a cheluit mila dsale, și că acest farlos dușman al limbii și țării noastre, nu mai face cinste cancelariei dsale!

NOUȚĂȚI

M Sa Regina Maria va cerceta la 30 Maiu orașul Chișinău (Basarabia) luând parte la Congresul (Marele Sfat) al „Ligii Femellor Române”.

Di Corneliu Zelea Codreanu, după ce a petrecut 2 ani în Franța, pentru desăvârșirea sa în știința de drept la Universitatea din Grenoble, — a dat cu succes toate examenele pentru *Doctoratul în drept* la aceea Universitate. Zilele astea s'a întors în țară, — mai ales că era chemat stăruitor de mulți din tinerii nostri universitari buni, foarte îngrijorați de faptul, că neînțelegerile personale, ivite între conducătorii „Ligii Creștine” de care se alipea aproape toată tinerimea noastră universitară cu toată inima ei curată, au început să molipsească și tinerimea, făcându o să se împarță și ea în tabere pentru unii sau pentru alții. Cel buni, îngrijorați de această arătare, au chemat pe d. Corneliu Codreanu acasă, doar ține cum-păna dreaptă între tinerimea ce-l prețuște, și n'o lasă să se desbina pentru prielul de ordin personal și trecătoare, carl nu o privesc.

Fie cu atât mai vărtos bine venit în țară.

Ploile au început să cadă și pe la noi, — ca păsă toată țara, bogate. Românii de Malu leagă nădejile sale cele mai bune, că: „Ploile din Malu, aduc mărixiu” (adecă ele dau câmpului rod!) Și lată cum sosl vechi al Malu, pe care îl știa românii (după calendarul vechiu) și D zeu trimise țărânelor doritele și binecuvântatele ploii. Plugarii au prins iară inimă.

Știre însemnată!

Acei cari, neavând aceste foi, ne trimit de pe acum plata lor pe jumătatea a doua a anului de față, 85 Lei, le primesc o lună de zile, luna Iunie, pe de-asupra, fără plată!

Iubite abonat! Cetește această știre la alți cetitori de foi din sat și le arată din folle noastre numerii din urmă, ca să le cunoască. — Li faci acelu om un bine, și nouă altul.

În Italia s'au lefentit decurind prețurile mărfurilor și a hranelor, cu 25 — 28 la sută, — de aceea guvernul a început a scârția adausurile de scumpete a slujbașilor, în curând se vor lefinti prețurile pe trenuri și la postă.

La noi? La Cluj s'a urcat prețul apei, cu 200 la sută (de 3 ori cât era), al pâinii cu 50 la sută!

„Liga Culturală” și-a ținut la Tg. Mureș adunarea sa generală anuală, sub președinția dlui Prof. Iorga, cu dare de seamă, vorbirea președintelui, producție, cortegiul etnografic, excursie.

Impărțirea averii jud Bihor. La București a sosit dl Ernyel, Director în Ministerul de Interne unguresc, pentru a lucra la împărțirea averii județului Bihor, între Unguria și România, luându-și fiecare partea ce l se cade, după cât are din hotarul acelu județ.

Turcii încreștinați. Rară sărbare s'a văzut la 2 Maiu în București, la biserica „Vitan”: 12 Turci se hotărâseră a se boteza creștini. Biserica era împodobită cu steagul național și lume multă îi umplea curtea, așteptând pe Pr. S. Patriarhul să vie să binecuvânteze frumoasa întâmplare. A venit. S'a sosit sf. botez. Cel 12 „copilași” (toți cu barbă, unii cărunți), au fost scufundați în apa sfințită și li s'a dat nume nou. Noii creștini fără apol conduși de cel 12 nași alilor, cu făclii mari în mână, în biserică, unde fură unși cu sfântul mîr. Ei se arătau foarte voloși și mulțămii că li a ajutat Hristos a se face fil al lui. Alții Turci spuneau că și ei vin la rând, dar părintele nu l-a aflat încă destul de pregătiți pentru a primi sfânta taină a botezului.

Intrebat preotul Micșunescu, cum a ajuns a-l trage la Hristos?, a spus, că un an și jumătate le-a tot citit din scriptură părți frumoase, și acestea așa au străbătut la inima lor, că s'au cerut creștini și ei! Brav preot.

Mulțumită se aduce on. bănci „Ardeleana” din loc, pentru suma de Lei 2000 dăruită din cota de binefaceri, Societății pentru ocrotirea copiilor mici prin „Dispensarul” dela Orăștie.

Sec. „Prinoipele Mîrcea”.

Fete trănite în biserică. În județul Bihor, în ziua de 10 Maiu după amiaz, a venit asupra satului Almașul-mic o vijelie mare. Meru să vedeau pe cer fulgerături și se descărcau trăsnete, de credeau bieții oameni că e prăpădul lumii. Clopotarul satului s'a dus, ca de obicei, să tragă clopotele. Două fete din apropiere s'au dus să se scu-tească de furtună în biserică, pe care o descurase clopotarul. N'au ajuns bine în biserică, când un trăsnet a izbi în turnul bisericii și a trecut și prin biserică, lovind pe una din fete așa, că a ucis-o pe loc, pe cealaltă a rănit-o rău. Iuvățații spun că nu e bine să se tragă clopotele la biserică pe vreme grea, căci pe calea aceasta, în loc să alungi trăsnetul, îl duci la biserică.

Mai bine ne apărăm biserica de

trăzoete punând în vârtul ei parafulger, care atrage trăsnetele, ducându-le în pământ fără să atingă biserica ori casa pe care sunt puse.

Desmîntire. Di Iosif Bucureșteanu, primarul comunei Hondoi (jud. Hunedoarei) a fost atacat de un corespondent răutăcios, prin ziarul „Universul”, că ar fi avut o ținută nepotrivită, neromânească, față de sărbarea zilei de 10 Maiu, că a jucat „clardaș” pe când învățătorii cântau cântece naționale și patriotice.

Conziliul comunal, cond. preot Orga în frunte, a dat o desmîntire plină de mahnire acestui știri de nimic și cu totulul tot culeasă din vânt. Ziarul „Universul” întârzie a o publica. De aceea suntem rugați noi a vesti această desmîntire dată de chiar conducătorii comunei și bisericii, cari li știu pe d. Bucureșteanu Român bun și de omenie, — și își arată desprețul lor față de scornitorul acelor neadevăruri struntate, — ceace noi publicăm aci bucuroși.

Direcția V de Exploatare a C. F. din Timișoara, atrage luarea aminte aminte, că vremea cea mai potrivită pentru cărașia de lemne e acum, până la sfârșitul lui Iulie, — căci din August încolo trenurile sunt prea încărcat cu alte cărașii agricole.

Foarte bune Premii pentru școlari sunt cele arătate de noi în numărul trecut al „Libertății”!

— Urmare în „Foata Interesantă” la rubrica „De toate”...

Prețul banilor:	Lei
Un dollar american . . .	167.—
Un franc franțuzesc . . .	6 56
Un dinar sârbesc . . .	2.40
Un franc elvețian . . .	32.20
O coroană cehoslovacă . .	4 96
O liră englezească . . .	813.—
Un franc belgian . . .	23.50
O marcă germană aur . .	40.—
Un pengő unguresc . . .	29.50
O coroană aur austriacă . .	23.60
O drahmă grecească . . .	2.40
O levă bulgară . . .	1.—
O liră turcească . . .	85.—
O liră italiană . . .	9.20

Serbarea „hramului”

Reg. 92 Infanterie.

Orăștie, 21 Maiu.

Ziua sfinților „Constantin și Elena”, a fost serbată deosebit de Reg. 92 Inf. din loc, fiind „hramul” acestui regiment. La ora 9 a avut loc slujbă d-zeiască în curtea cazarmei, îndeplinită de dl protopop Domșa, care a vorbit despre însemnătatea zilei.

După terminarea slujbei d-zeestii, ofițerii și reangajații, s'au întrunit la o mică gustare, la „Casa ostășească”, condusă de Smbit. Fuleș, unde dl Colonel Arionovici, Comandantul Cercului de recrutare, a închinat pentru soldații regimentului și în special pentru dl Colonel Cornes, Comdntul Regimentului care a răspuns închinând pentru ofițeri și soldații săi.

„Casa ostășească” a Regimentului, este instalată într'o sală spațioasă, aranjată și pictată din nou — cu motive frumoase și românești, — și va fi instalat aci, în curând, un „cinematograf”, pentru cultivarea și distracția soldaților.

În o parte din Grădina Cazarmei, va fi terminat nu peste mult timp și un teren de sport și popicarie, pe-

tru antrenarea, recrearea și distracția soldaților.

Aceste instalări vorbesc în deajuns de zel și interesul, ce-l poartă comandantul, dl Col. Cornes, pentru luminarea și buna creștere națională și militară, a ostașilor reg. 92 Inf. Sotesc de bine a aminti aci, că regimentul 92, a obținut la manevrele din ultimii ani, lauda și recunoștința autorităților militare, iar compania căpitanului Mircea Nestorescu, drapelul, la concurs!

Armata are, în orașelul nostru, frumoasa misiune națională, culturală și socială, de a-l da o înfățișare tot mai românească, căutând să ne închiege rândurile în cugete și simțire.

Ne bucurăm de aceea, că Reg. 92 va rămâne aici, unde este iubit, și nu va fi mutat, cum era vorba înainte vreme. Să trăiască și să înflorească aici!

Dr. Eug. Munteanu

SCRISORI

Comună ce n'are noroc cu „primarii”.

Aurel-Vlaicu, 20 Maiu 1923.

Dle Redactor! Am putea spune, că pe satul nostru frumos, chiar fruntaș, care poartă numele strălucitorului său fiu „Aurel Vlaicu”, — par'că l o urăște: Nu are noroc cu primarii! Inainte am avut primar pe fratele nostru țaran Nicolae Iancu, cu care am avut destule frecări acolo unde nu era nici o nevoie de ele. De pildă când s'a cerut de oameni buni, să schimbăm numele satului din „Binținți” vorbă care nu însemnă nimic, cu numele „Aurel Vlaicu”, care însemnă uriaș de mult, că ne-a dus numele satului și a unei familii românești din el, în toată țara! — primarul punea pedecă. Nu și nu! De ce? l'ac'șa, nu l. Numai mulțumită de regătorilor mai înalte, cari au știut deosebi gândul bun și dorința frumoasă, de lipsa de bun simț, — am ajuns a avea doritul nume, ca numire a satului nostru.

Cu primarul de azi încă se vede că am călcat cu piciorul stâng când l'am ales... Acesta e și dânsul, fără să știe că de ce, împotriva culturii (a luminării cât mai repezi, a satului), încă dovedea:

Avem aci, din vrednicia învățătorului și a mai multor fruntași, cărturari și țarani, un „Cerc Coral” adevărat o Societate a Cântăreților în Cor, care desfășează marea obște în biserică și la unele concerte, cu cântările lor.

Acum doritorii de bine cultural și național din „Cercul Coral”, au înalțat Consiliul Comunal o cerere, ca să le dăruiască un locșor potrivit pe care comuna îl are aci în mijlocul satului, — ca pe acel loc, să zidească, îndată ce vor avea putere, o Casă Culturală, unde să găsească oamenii mari și tineretul, tot felul de foi și cărți de cetit, — spre luminarea cea bună a lor.

Consiliul comunal a și votat ca să se dea acel loc Cercului Coral pentru frumosul scop.

Dar care nu ne în mirarea când aflăm, că — s'a dat recurs la județ împotriva acestei hotărâri! Să nu se dea locul! Mai bine să stee acoloa pentru crescut cucute pe el, — unii spun: cucutele prostiei, cari sunt multora mai plăcute decât făclile culturale... Și printre cei cari au iscălit „recursul”, se află, ca „conducători”: Primarul de azi Nicolae Carașca, apoi Pri-

CĂLĂTORIA CU AUTOBUSUL LA DEVA!

Intreprinderea de automobile „MERCUR” din Orăștie, face cunoscut onorabilului public din Orăștie și jur, că automobilul nostru No. 112, duce la Deva la comanda hotelului „Central” și „Coroana”.

Onorații pasageri cari doresc a merge la Deva, să se înștiințeze de cu seara pentru mâine dimineața, sau în ziua respectivă mai de dimineață, și hotelul le pune la dispoziție autobusul, pentru dusul de persoane sau și de mărfuri.

(1087) 1—2

Ca cursă liberă, nu mai stă pe piață.

Inștiințările se pot face în ori-ce vreme în cafenea și restaurantul hotelurilor „Central” și „Coroana”.

marul de ieri Ianc Nicolae, urmași de Clobotea Traian (ce nume frumos: Traian!), Loga Andrei (alt nume mareș, ca alui Andrei Ștegun! dar câtă depărtare de la steaua de pe cer până la verzele de pe pământ, de la un Traian la celalalt, de la un Andrei la celalalt!..)

Ne mângâie doar gândul, că domni de la conducerea județului, nu pot fi atât de scurt văzători, ca accepția cu recursul, și îl vom primi cum l se cuvine...

Suntem însă nedumeriți între noi: Ce-or fi având „primarii” noștri, din acest sat cu atâta plugari luminași, cu „cultură”, de o prigonesc? De ce-or fi crezând ei, „fruntași” de mâna întâi, că nu e bine să ai o fântână fermecată în sat, o Casă Culturală, la ale cărei izvoare de bună învățătură, să se adape atât de folositor filii acestei comune? Ar putea să ne spună și nouă de ce? *Insetat de învățătură.*

Plângere dreaptă.

— Dări puse cu nedreptate! —

Cormeiu, 18 Maiu 1927.

Dle Redactor! În 1925 am deschis și eu o mică băcănie (boită cu lucruri de hrană). M'au pus la dare ca avind un venit curat de 10.000 Lei. În 1926 m'au urcat la 60.000, — pentru că avasem în acel an o cărușă întâmplătoare, de făină la Căile Ferate. Am apelat-o, dovedind rătăcirea Comisiei, — dar răspuns nu mi-a mai venit. Veni acum impunerea asta nouă. Ea n'a luat în seamă că darea de anul trecut e sub recurs și să caute o bază nouă, adevărată, a stării și venitelor mele, ci mi-au spus: „Scădea deloc n'aputem, numai a o mări putem!..”

Așa că plătesc dare cât cei mai mari neguțatori de aci, deși am venit de 3—4 ori mai mic. Așa că — văd că mă duc la bancrută ca și alți vre-o 4—5 neguțatori de aci, bancrotați acum de curând, sub povara prea marilor greutăți ce se pun pe noi! *Năpăstuit.*

Ne întrebăm îngrijorați, de nou: Ce oameni șed în aceste Comisii de impunere, de n'au cel mai mic simț românesc față de întreprinderile românești, ci par'că anume vor să le prăpădească?!

Arendare de Mașină de treerat

Banca populară „Balomireana” din Balomirul de Câmp (p. Sibot, jud. Hunedoara), dă în arindă pe timpul îmblăntitului *Mașina sa de treerat*, sistem Hoffher-Schranitz, cu motor de 8 H. P., prin licitație publică ce se va ține la 5. Iunie 1927 în localul Băncii. Condițiile se spun înainte de licitație.

Balomir-d. C., 15 Maiu 1927.

(1086) 1—2

Direcțiunea.

A V I Z I

Subsemnatul, aduc la cunoștința Onor. Public, că cu ziua de 21 Maiu a. c., am făcut deschiderea stabilimentului meu

Băile Termale Geoagiu.

Dela această dată până la 30 Iunie a. c., dau pensiune, (cvartir și de 3 ori vipt) cu Lei 150 la zi.

Circulație de autobus în fieștecare zi, atât dela Orăștie (Hotel Transilvania), cât și dela gara Romos-Geoagiu.

Rog binevoitorul sprijin:

N I Ţ U B R A N G A.

(1085) 1—3

Să cauti

un morar la o moară de apă cu 2 petri. Poate ocupa postul îndată.

Cosma Vasile,

(1082) 1—2 morar, Geoagiu-de-Jos.

Judecătoria mixtă Orăștie Secția Cf.

No. 449/1927 Cf.

Extract din publicațiunea de licitație.

În cererea de executare făcută de urmăritorul Dr. Victor Popu, adv. din Orăștie contra urmăritel Domnica Cîștea măr. Nicolae Grămes, — Judecătoria

A ordonat licitațiunea execuțională în ce privește imobilul situat în comuna Beriu circumscripția Judecătoriei Orăștie, cuprinsă în Cf. a comunei Beriu Nrul protocolului Cf. 363, No. top. 495, 496 casă de piatră, grădina, intravilan 1047 et. pir. în preț de strigare de 25.000 Lei pe porțiunea de proprietate de sub B. 3 și B. 5 o lui Cleflea Domnica măr. Grămes Nicolae, adevărat din fatreg imobilul una jumătate parte, pentru încasarea creanței de 8000 Lei capital și accesorii.

Licitațiunea se va ține în ziua de 16, luna Iulie, anul 1927, ora 3 d. m. la casa comunală a comunei Beriu.

Imobilul ce a fi licitat nu poate fi vândut pe un preț mai mic decât jumătatea din prețul de strigare.

Cei cari doresc să liciteze sunt dator să depoziteze la delegatul judecătoresc 10%, din prețul de strigare drept garanție, în numerar sau în efecte de casăle so-colite după cursul fixat în § 42 legea LX. 1881, sau să predea aceluiași delegat chitanța constatând depunerea judecătorește, prealabilă a garanției și să semneze condițiile de licitație (§ 147, 150, 170, legea LX. 1881; § 21 legea XL. 1908).

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat decât cel de strigare este dator întregescă imediat garanția — fixată conform procentului prețului de strigare — la același parte procentuală a prețului ce a oferit. (§. 25. XXI. 1908).

Data Orăștie, la 30 Aprilie 1927.

(1083) 1—1

Judecător: *Dr. Deac*, ss.

Consiliul orașului Orăștie.

Nr. 1158/927 adm.

Publicare de licitație.

În ziua de 16 Iunie a. crt. ora 10 se va ține la Primăria comunei urbane Orăștie, licitație publică, cu oferte închise și sigilate, în conformitate cu art. 72—83, din „Legea contabilității publice” pentru construirea unei Magazii.

Valoarea de pe Deviz este Lei 279.983 84 bani, adică două sute șaptezeci și nouă mii nouă sute optzeci și trei Lei și 84 bani. Condițiunile de licitație se pot vedea în oarele oficiale la referent, ușa No. 10, dela Primărie.

Orăștie, la 18 Maiu 1927.

(1088) 1—1

primar: *Herlea.*

De vânzare (1089) 1—1

o Garnitură de treierat

cu tracțiune singură, în stare bună, sistem Clayton-Schuttleworth, de 8 H. P. A se adresa la:

PEIRU RUSANDA și SOȚII
Miniș, p. Ghioroc (j. Arad).

Motor de 10 H. P. fabricat în Kárlay, e de vânzare în Mărtinești (p. Orăștie). Se vede la Crîșmarul Simlon de acolo. În stare bună. (1084) 1—1

De vânzare: o mașină de treerat și un teasc de oletu foarte bune, aproape noi, — usa moară de măcinat păsat și semințe de bostani, precum și butose de fer pentru benzina — sunt de vânzare la:

1077 3-3 **ILIE LICESCU, Orăștie**

Țigla bună!

În țiglaria „WEGNER” din Orăștie, se pregătește țigla în formă de „Bon”-Jimbolea!

(1081) Prețuri ieftine. 2—3